

Nastoupil nový rok 2022 a přináším ve značném předstihu kulatá a půlkulatá poštovně historická výročí týkající se území Čech, Moravy a Slezska na rok 2023

PŘEHLED KULATÝCH POŠTOVNĚ HISTORICKÝCH VÝROČÍ V ROCE 2023

1508

505 let První mapa Čech mladoboleslavského lékaře Mikuláše Klaudyána.

1528

495 let Martin Luther veřejně odsoudil porušování listovního tajemství a prohlásil je za krádež.

1623

**400 let Jan Kryštof Paar převzal úřad nejvyššího dvorského poštmistra v rakouských dědičných
zemích.**

1628

395 let Rodina Paarů získala dvorský poštovní řád dědičně.

1738

285 let Zahájení výstavby umělých, tj. zpevněných a odvodněných silnic v Rakousku.

1748

275 let Dne 14. 12. byl vydán Poselský řád Marie Terezie.

1753

270 let V prosinci v Praze byl zřízen pojezdny úřad pro kontrolu dopravy korespondence.

1793

230 let Mezi Paříží a Lille byla postavena první trať prakticky používaného optického telegrafu.

Vynález Clauda Chappea.

1823

200 let Dne 3. 5. se uskutečnila zkušební jízda poštovního rychlíku (Eilwagen) na trati Vídeň –

Brno.

1833

190 let První stálá trať elektrického telegrafu byla postavena v Německu

Zavedeny rychlé vozy smíšené pošty.

1838

185 let Dne 6. 1. vyjela první vlaková pošta světa na trati Birmingham – Liverpool.

1838

185 let **V červenci byl vydán řád povozné pošty upravující dopravu balíkových zásilek a osob.**

1838

185 let **Byla zavedena všední a slavnostní postiliónská uniforma.**

1838

185 let **Byl vydán řád listovní pošty.**

1848

175 let **Řízení pošty bylo v květnu svěřeno nejvyšší instancí ministerstvu financí.
V prosinci**

převедeno pod ministerstvo pro obchod, živnosti a veřejné stavby.

1848

175 let ***V období 7. 3. – 22. 11. bylo použito první příležitostné razítko po dobu zasedání
Kroměřížského sněmu.***

1868

155 let **Zavedly se telegrafické poštovní poukázky.**

1873

150 let **Založil se spolek poštovních zřízenců.**

1883

140 let **Sloučily se správy pošt a telegrafů.**

Bylo zřízeno Ředitelství pošt a telegrafů.

Založila se Poštovní spořitelna ve Vídni.

1893

130 let ***Zavedly se nálepky pro expresní zásilky.***

1903

120 let **Pro příjem Morseova telegrafního kódu zavedeny tzv. *klapáky***

1908

115 let **Zahájil se provoz na první poštovní autobusové lince v českých zemích z Pardubic do**

Bohdanče.

1908

115 let **V Praze – Bubenči (Staré královské oboře) byla představena radiotelegrafní jiskrová**

stanice.

1913

110 let Zřízeny nájemnické poštovní úřady.

1918

105 let Dne 20. 3. zřízena pravidelná letecká trať pro přepravu služebních zásilek na světě

soukromé Budapešť - Vídeň – Lvov – Kyjev), na úseku Vídeň – Lvov připuštěny od 31. 3. i zásilky.

1918

105 let Zřízena polní pošta československých jednotek na Rusi, vlaková pošta československých

legionářů na Rusi vyjela na Trať Čeljabinsk – Vladivostok.

1918

105 let Dne 28. 10. vznikla samostatná Československá republika (ČSR).

Zřídila se kurýrní pošta ministerstva národní obrany.

Čeští skauti zorganizovali v Praze kurýrní službu pro potřeby členů Národního výboru

vybavenou skautskými známkami.

1918

105 let Bylo zřízeno Ministerstvo pošt a telegrafů. Den 13. 11.

1918

105 let Poštovní spořitelna zahájila svou činnosti. Den 20. 11.

1918

105 let Zřízena Správa pošt a telegrafů pro Slovensko. Den: 29. 11.)

1918

105 let *Byly vydány první československé známky – Hradčany od Alfonse Muchy.*
Založeno československé Poštovní muzeum.

1923

100 let Československé státní aerolinie zahájily provoz na lince Praha – Bratislava.
Den: 29. 10.

1923

100 let Národní shromáždění přijalo Zákon č. 60 o telegrafech.

1923

**100 let Dne 18. 5. bylo zahájeno rozhlasové vysílání ze stanu v Kbelích u Prahy
upraveným**

poštovním vysílačem.

1928

90 let V Ostravě byla zaveden automatický telefonní provoz.

1933

**90 let Dne 1. 1. přešla agenda poštovní automobilové dopravy z Ministerstva pošt a
telegrafů**

na Ministerstvo železnic.

1933

90 let Zaveden nový druh balíků, tzv. poštovní zboží.

1933

**90 let Dne 5. 1. se konala první oficiální schůzka členů Stolní společnosti
příležitostných razítek**

**a frankotypů Praha (slavnostně založena na sklonku roku 1932 v hotelu Zlatá
Husa na**

Václavské náměstí v Praze).

1933

90 let Arch. Albert Jonáš vydal 1. díl „Studie o otiscích Francotypu“.

1933

90 let První přednáška o výplatních otiscích u nás. Přednášející: Albert Jonáš. Místo Teissigova

plzeňská restaurace („U Teissigů“) v Celetné ulici v Praze (majitel Karel Teissig.
Pořádající:

Stolní společnost příležitostných razítek a frankotypů Praha. Téma : „O nakloněném nebo

převráceném denním razítku některých otisků“ .

Datum: 27. 4.

1938

85 let Vyhlášení mobilizace a aktivace *československé poľní pošty. Dne 23. 9.*

1938

85 let Dne 1. 10. začalo období živelné poněmčování a úprav československých výplatních otisků

na území odstoupeného území (Sudet). Postupně dostávaly výplatní otisky říšský vzhled.

Měnilo se denní razítko a výplatní razítko. Označení oprávněného uživatele většinou

obsahovala jen texty v němčině.

1938

85 let *Dne 29. 10. říšská a československá poštovní správa podepsaly Ujednání o provedení*

otázek plynoucích pro obě strany z mnichovského ujednání.

Říšské poště předáno celkem 732 poštovních služeben.

1938

85 let *Dne 4. 11. vydáno vládní nařízení č. 269/1938 Sb. o sloučení Ministerstva pošt a telegrafů*

a Ministerstva železnic v Ministerstvo dopravy.

1943

80 let *Dne 5. 7. byla vydána tzv. připouštěcí známka pro balíky do ghetta v Terezíně.*

1948

75 let *Komunistický převrat. Den: 25. 2.*

Ministerstvo pošt přiděleno v rámci tzv. Národní fronty Československé straně socialistické.

1948

75 let *Založena STAZKA (sázky na sportovní utkání prostřednictvím poštovních úřadů).*

1948

75 let Firma B. Jarolímek, generální zástupce výplatních strojů Francotyp
v Československu (1926-

Čech, 1939) v Protektorátu Čechy a Morava)1939 – 1945) a ve 3. republice na území

Moravy a Slezska (1945 – 1948). Založen národní podnik NARPA, který převzal i
agendu

výplatních strojů (1948 – 1953).

1948

75 let *Československá poštovní správa povolila vyplácení balíkových poštovních
poukázek*

speciálně upravenými výplatní stroji s dvěma denními razítky v otisku.

*Konec roku 1948 byl stanoven poštovní správou jako nejzazší termín pro
vyplácení*

zásilek otiskem starého vzoru („větrná růžice“ či „motýlek“).

1953

70 let Státní banka československá přenesla na Ministerstvo spojů realizaci plateb občanů a

organizací.

1953

70 let Dne 1. 5. začala vysílat zkušebně Československá televize.

1953

70 let Dokončena telefonizace všech obcí v Československu.

1958

65 let Zřízeny první automobilové pošty na tratích Plzeň - Praha – Letiště, Břeclav – Božice a

České Budějovice – Nová Pec.

Zavedly se kontejnery k přepravě novin a časopisů.

1963

60 let Zrušilo se Ministerstvo dopravy a spojů. Vrcholným orgánem se stalo Ústřední ředitelství

spojů.

V označení služeben se přestalo užívat slovo „úřad“.

Základní barva spojů byla oranžová.

Poštovní poukázková ústředna se přejmenovala na VAKUS (Výpočetní a kontrolní ústřednu)

spojů).

1968

55 let V Praze se konala Světová výstava poštovních známek PRAGA 1968.

1973

50 let *Zavedena poštovní směrovací čísla (PSC).*

1978

45 let *V Praze – Malešicích uvedena do provozu linka mechanizované expedice časopisu.*

Dokončila se integrace telegrafních sítí TELEX, GENTEX a veřejného telegrafu.

1978

45 let V Praze se konala Světová výstava poštovních známek PRAGA 1978

1978

45 let Ivan Leiš vytvořil první Katalog otisků čs. pošt 1946 – 1978.

1988

35 let V Praze se konala Světová výstava poštovních známek PRAGA 1988

1993

30 let Vznikl státní podnik ČESKÁ POŠTA.

1993

30 let *Byla vydána první česká známka.*

Vznikl první český otisk s názvem ČESKÁ REPUBLIKA a poštovní trubkou ve výplatním

razítku .

Ke počínům stejného druhu došlo i na odděleném Slovensku.

1993

30 let do Česká republika vstoupila do Světové poštovní unie (UPU). Vstup České pošty

PostEurop.

Založil se Postservis Praha – Vysočany.

2008

15 let V Praze se Světová výstava poštovních známek PRAGA 2008.

2018

5 let V Praze se konala Světová výstava poštovních známek PRAGA 2018.

Autor: Ivan Leiš

Zpracováno podle publikace Čtvrtník P., Galuška J., Tošnerová P. „Poštovníctví v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, Praha 2006 a dalších veřejných a soukromých archivních zdrojů.

Vypracováno v lednu 2022.